

Природничча музеологія. Випуск 5 (Київ, 2019)
Natural History Museology. Volume 5 (Kyiv, 2019)

Музей природи як засіб розвитку професійної компетентності вчителя біології

Руслана К. Мельниченко

Житомирський державний університет ім. І. Франка (м. Житомир, Україна)
e-mail: melnychenko1971@ukr.net

Melnychenko, R. K. The Museum of Nature as a means for developing professional competence of biology teachers. — The article analyzes the role of university museums of nature in formation of professional competence of biology teachers. The article describes the history of creation and exhibition of the Museum of Nature at Ivan Franko Zhytomyr State University. The educational function performed by the Museum of Nature is described in details.

Сьогодні в Україні працює понад 4 тис. громадських музейних закладів, які провадять наукову, просвітницьку і виховну роботу. Близько 265 музеїв діють у закладах вищої освіти, понад 40 з них є природничими, а 25 — зоологічними (Шидловський, 2012).

Природничий музей у складі університету є багатофункціональною установою, що виконує ряд важливих функцій: документування наукової інформації; виконання наукових робіт у галузі музеології та природничих наук; збереження науково-природничих фондів; інформаційно-аналітична, просвітницька, навчальна і виховна діяльність та ін.

Музей природи Житомирського державного університету імені Івана Франка засновано на базі зоологічної колекції, створеної доцентом кафедри зоології К. І. Копеїним протягом 1973–1978 рр.

Сьогодні в музеї налічується близько 650 експонатів хордових тварин, понад 100 видів комах, є експозиції губок, коралів, голкошкірих, хеліцерових, ракоподібних, моллюсків. Цікава колекція яєць та гнізд птахів, черепів ссавців. Понад 200 зразків у колекції мінералів та гірських порід Євразії, створеної доцентом кафедри ботаніки Г. О. Корбутом, експонуються вітрини і з його палеонтологічними знахідками з Овруцько-Словечанського кряжу. На базі експонатів, подарованих випускником природничого факультету М. Ф. Весельським, учасником XVIII та XIX Українських Антарктичних експедицій на станції «Академік Вернадський», створено вітрину «Шматочок Антарктиди» (веб-сайт музею природи ЖДУ).

Музей природи містить у своїх фондах малакологічну колекцію, що налічує близько 14000 екз. черепашок прісноводних двостулкових і черево-

ногих моллюсків, зібраних членами Житомирської наукової малакологічної школи професора А. П. Стадниченко у водоймах усіх областей України, АР Крим, Польщі, Литви.

Потенціал музею природи ЖДУ активно використовується для розвитку креативності і формування професійної компетентності майбутніх вчителів біології (Мельниченко, 2018), а саме:

- 1) ведення науково-дослідної роботи студентами університету; написання кваліфікаційних робіт (курскових, дипломних, магістерських);
- 2) формування фахових знань із зоології, геології, біогеографії, екології, еволюційного вчення та ін.;
- 3) здійснення просвітницької і профорієнтаційної роботи шляхом проведення тематичних екскурсій для різних груп населення;
- 4) розвитку методичної підготовки майбутнього вчителя, його комунікативних, ораторських і творчих здібностей під час проведення студентами екскурсій; організації квестів, вікторин, днів музею, тижнів біології, днів відкритих дверей природничого факультету, тощо;
- 5) розвитку творчих здібностей молоді під час залучення здібних студентів до оформлення експозицій, опанування ними основ таксидермічного мистецтва та фотоаніمالістики під час польових практик, організації у музеї тематичних виставок «Біологія в мистецтві» та ін.

Мельниченко, Р. К. 2018. Університетський музей природи як засіб розвитку креативності студентів. *Креативна педагогіка*, **13**: 90–94.

Музей природи. *Веб-сайт Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Переглянуто 31.01.2019. https://zu.edu.ua/museum_nature.html

Шидловський, І. В. 2012. Історія музейної справи та зоологічних музеїв університетів України. ЛНУ ім. Івана Франка, Львів, 1–112.